

**Posudek
na rigorózní práci Mgr. Jana Humplíka
„Aktuální otázky práva na obhajobu“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 105 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, tří hlavních kapitol a závěru. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý a zahrnuje i několik zahraničních prací. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku rozhodně aktuální, neboť snahy po důsledném zajištění práva obviněného na obhajobu jsou permanentním rysem vývoje právní úpravy trestního procesu, zejména po roce 1990. Jedná se současně o problematiku místy spornou a diskutní, takže její zpracování je proto určitě žádoucí a přínosné, jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

Po stručném úvodu, ve kterém mimo jiné autor charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejdříve věnuje garancím práva na obhajobu z pohledu evropských a dalších mezinárodních dokumentů, jakož i z pohledu ústavních norem České republiky. Zejména odraz principu práva na spravedlivý proces v českém ústavním pořádku a v rozhodovací činnosti Ústavního soudu ČR je zpracován velmi podrobně a opírá se nejen o výklad Listiny, ale záslužně a v hojně míře i o rozbor vybraných nálezů Ústavního soudu. Tato kapitola je pak doplněna stručným ale funkčním pojednáním o institutu ústavní stížnosti.

Druhá kapitola práce se zabývá postavením osoby, proti které se řízení vede, v trestním řízení. S autorem třeba souhlasit, že pojem „podezřelý“ je trestním řádem užíván v nejednotném smyslu a v různých souvislostech, což není ideální stav.

Jádrem práce je pak třetí kapitola, věnovaná jednak obecným otázkám práva obviněného na obhajobu a zejména pak hlubší analýze konkrétních vybraných aktuálních problémů. Hned zkrájí se autor zabývá kontroverzní otázkou vztahu práva na informace a ochranou obviněného z pohledu presumpce neviny. Správně dále dovozuje, že princip in dubio pro reo se uplatní pouze v případech pochybností důvodných (rozumných) a nikoliv při jakémkoliv zpochybnění skutkového základu. Souhlasit třeba rovněž s názorem, že aktivní obhajoba obviněného nenahrazuje povinnost orgánů přípravného řízení zjišťovat i skutečnosti svědčící v jeho prospěch, resp. vyvrácení obhajoby neznamena nutně prokázání tvrzení žalobce. Záslužně autor zdůrazňuje poučovací povinnost obhájce a nevyhýbá se ani sporné (a dosud ne zcela uspokojivě vyřešené) otázce porad mezi obhájcem a jeho klientem v průběhu vlastního výslechu. Správný je rovněž názor, že v tzv. dialogické části výslechu by mělo být protokolováno znění otázek vyslychajícího a následně odpovědi obviněného na

jednotlivé dotazy. Přisvědčit lze i názoru, že obviněný může po ukončení tzv. monologické části své výpovědi odepřít odpovídat na otázky, které mu vyslyšající hodlá položit. Důvodné je rovněž stanovisko, že by obhajobě měla být (na její náklady) poskytnuta kopie zvukového záznamu z hlavního líčení. Vývoj judikatury k této otázce byl autorem pečlivě zachycen a autorem uváděné argumenty jsou přesvědčivé. Pokud se autor věnuje otázce, zda a v jaké procesní formě by měl orgán činný v trestním řízení „reagovat“ na návrh obhajoby na zastavení trestního stíhání, třeba dodat, že jde o problém širší, totiž obecně o reakci na procesní návrh obhajoby, který se může týkat i návrhu na podmíněné zastavení trestního stíhání či na schválení narovnání. Souhlasit třeba s kritickými výhradami stran výkonu obhajoby obhájcem, který byl vyškrtnut z ČAK, jak aproboval Nejvyšší soud ČR. V souvislosti s řešením otázky vázanosti advokáta pokyny klienta mohla být zmíněna i situace, kdy obhájce je zvolen (a placen) nikoliv samotným obviněným, ale jinou osobou (zákonným zástupcem, osobou blízkou, zúčastněnou osobou). Řešení případů zastoupení obhájce koncipientem, ke kterému se autor přiklonil, je smysluplné. Rovněž názoru, že obhájce by měl být vyrozumíván o všech vyšetřovacích úkonech i bez výslovné žádosti, lze přisvědčit. Namísto je kritika novely, která umožnila „vzdání se“ obhájce, kdy ekonomické zájmy byly povýšeny nad zájmy spravedlivého procesu. Podkladem pro další diskusi by samozřejmě mohl být podnět na ustanovování obhájců komorou (Rakouskou), se kterým autor přichází a ke kterému se staví v zásadě kladně. Přisvědčit třeba výhradám stran tzv. náhradního obhájce (Slovensko).

V závěru své práce autor stručně a jasně formuluje poznatky a zejména stanoviska, ke kterým ve své práci dospěl.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autor prokázal skutečně hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to nejen pokud jde o právní úpravu a relevantní judikaturu (včetně nálezů ÚS a ESPLP), ale rovněž pokud jde o literární zpracování a zejména problémy a nejasnosti, ke kterým dochází při praktickém výkonu obhajoby. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce bezpochyby způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autor mohl vyjádřit k otázce, zda obviněný při svém výslechu může prohlásit, že se k věci vyjádří (monologická část výslechu), ale nebude již odpovídat na otázky vyslyšajícího, případně bude odpovídat pouze na otázky svého obhájce.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Janu Humplíkovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 4.6.2014

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant